

„Праця“

Український просвітний тижневик
в Бразилії
виходить в Прудентополіс кожного
Четверга.

Передплата
в Бразилії:

Річно \$500, піврічно \$300.
Для Галичини річно 72 корон.
Для України 36 рублів.
Для Півн. Америки 2.50 дол.
Для Канади 2.50 дол.
Для Аргентини 6 пез.

ПРАЦЯ

„PRACIA“

Jornal semanal para os
Ukrainos no Brazil.
Publica-se em Prudentopolis
às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс. від
стиха. Більші по 200 рс. За вся-
кі оголошення платить ся згори.

PRACIA
Prudentopolis
Paraná — Brazil

ВИДАВЦІ: Видавнича спілка.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руське ми серце і віра руська“. — З Рус. пс. Маркияна Шашкевича.

Ми Українці до смертю
В нас є сила Козаків!

Одинока Українська Часопись у Бразилії.

Не розлучать нас ні море,
Ні межі чужих країв. Гімн ам. Укр.

† В мирі

Львів 25/9 1920.

До Хв. Редакції „Праці“
в Прудентополіс.

Кілька днів тому назад, я ді-
став від графа Тишкевича відомість,
що має для наших сиріт
еще 10.400 франків, які дістав від
Редакції „Праці“.

Спішу Вам і Добродіям всім
подякувати. З грошей присланих
доси ми не много видали, бо я
хотів би за них щось більшого на
захист купити, щоби діти по всі
часи могли молитися за своїх До-
бродіїв і за місію нашу у Бразилії.

Маю надію, що удасться мені
щось доброго набути, про що оче-
видно напишу. Граф Тишкевич
пишуть що чекає нагоди гроші
переслати. Я прошу, щоб Хв. Ре-
дакція „Праці“ моїм іменем ого-
лосила подяку найщирішшу за сі
жертви і від мене і від сиріт. Ве-
лике Спаси Біг!

† Андрей Митрополит.

Від Редакції:

Незнаємо чому, але наш народ спивив
дещо збірку на бідних сиріт українських
у Старім Краєві. А щож з народу буде
если його молодіж буде занедбана? А ви-
ні у Старім Краєві, одні промовляють
груди під самоїтійну Західну Українську
Державу, інші кидаються щоби відбудова-
ти старий край, а інші щоби дати при-
ють і приміщення бідним воєнним Сиріт-
кам. Сим мужом, що стараєся від почат-
ку війни дати захист вічний по всі ча-
си бідній Українській сиротині, се саме
наш найдорожший Митрополит Андрей Ше-
птицький. З сего приводу повтаряємо
на сім місці зазив наш давний до всего
українського загалу у Парані, С. Катарі-
ні, Рійо Гранде, Аргентині.

На кожних хрестинах, весіллях, заба-
вах товариських сходинах просимо зби-

Фінансова криза в Польщі.

Польський міністер скарбу Гра-
бський повернув з Парижа і Брук-
селі до Варшави. В Парижі поза
кредитами на воєнні цілі не міг
одержати Грабський більшої позич-
ки около одного мільярда франків.

В Брукселі на фінансовій кон-
ференції наглядно переконався
польський міністер скарбу, що
Польща не може мати ніяких на-
дій на фінансову „поміч“ у захі-
дно європейських капіталістичних
держав. Що найвище, пішло з
протоколами цієї конференції до
бюра Союзу Народів внесення на
продовження речинця сплати заг-
раничних довгів Польщі в висоті
около 3 мільярдів франків.

Міністер скарбу Грабський вернув
отже до Польщі з порожніми ру-
ками і з радіо бруксельської кон-
ференції, яку можна уняти одним
реченням: помагай собі сам.

Якже задумує міністер Грабський
зарадити фінансовій кризі Польщі?

Варшавські часописи доносять
що Грабський має предложити сой-
мови фінансовий плян і в тій ці-
лі направив він письмо до всіх
центральных влад і міністерств, в
якому сказано, що бюджетовий
недобір Польщі за остачній пів-
рік від 1. квітня до 30. вересня 1920
р. виносив 30 мільярдів марок. Цей
дефіцит покрито випущенням но-
вих банкових нот. В своїому пи-
сьмі домагається польський міні-
стер скарбу, щоби власти пред-
ложили йому свої фінансові пла-
ни, оперті на слідуєчих основах.

Звичайні видатки мається пок-
рити з власних доходів. Видатки

в першому ряді мається піднести
залізничні тарифи.

Що означає цей фінансовий
плян Грабського і чи можливий він
до виконання?

Зредукування державних видат-
ків означає ніщо инше, як обме-
ження видатків на військо і адміні-
страцію, бо ці дві позиції найбі-
льше обляжують польський буд-
жет. Не говорячи вже про видат-
ки на військо, зазначити належить
що самі адміністраційні кошти ви-
носили в Польщі в 1920 р. понад
15 мільярдів марок в тому самому
самому часі, коли всі доходи не
перевишали 10 мільярдів марок.
Обмежити ці видатки, значить ні-
що инше, як зредукувати армію
і видатки, на неї і зредукувати
адміністраційний персонал і його
кошти.

Чи на це домагання міністра
скарбу згодиться військовість і дру-
гі міністерства, про це можна ду-
же сумніватися. Покриття ресор-
тових видатків з власних доходів
означає підвищення податків і
других данин. В шемі виразно
говориться, що треба буде підви-
шити залізничні тарифи. Підвище-
ння податків, данин, а передовсім
залізничної і поштової тарифи му-
сьть потягнути за собою подоро-
жіння всіх товарів, а тим самим
зріст доріжні. Счеркнення надзви-
чайних видатків, а в першому
ряді покриття ріжниць цін харчів
означає перевалення тягарів з де-
ржав на маєу консументів і то
в тому самому часі, як заповіда-
ється знесення допомог для без-
робітних, зредукування підмог для
продуктивних стоваришеня і сує-
пільних організацій, а передовсім
здержання інвестицій до яких на-

застановлення публичних робіт
а тим самим через підвищення
коштів удержання населення і
зріст доріжні.

Чи польський уряд і польський
сойм прийме пропозицію Грабсь-
кого це їх річ. На кожний випа-
док пропозиції Грабського вказу-
ють, що Польща переживає тяж-
ку фінансову кризу, з якої нема
иншого виходу, як попадення в
другу господарську й суєспільну
кризу.

Польський уряд може потіша-
тися тим, що такі самі кризи пе-
реживають без виїмку всі капіта-
лістичні держави Європи і вони
також не мають ні сил ні засобів
перемочи своє тяжке фінансове й
господарське положення. „Вперед“.

Марево голоду.

Нераз писали ми вже про страшні
та невидержимі апровізаційні відно-
сини в нашому старому краю. На ці-
лому ряді фактів зі щоденного жит-
тевого досвіду на торгах міських
площах ми вказували, що в краю
поживи є обмаль, а цієї, що ще є,
можна дістати тільки по великих
лихварських цінах, в покутній пас-
карській торгівлі.

Коли тепер в осени по пільних
зборах та жнивах є недостача спо-
живчих средств та дорозіння, то що
буде в зимі та на переднівку?

Мимо цього, що директор магіс-
тратської апровізації у Львові. Сто-
бецькі, впевняв про повні магазини
поживи, ми вже тоді казали, що
це просте обманство і ошукування
та на словах самого міністра апро-
візації Слівінського вказували на

досила подяку найциррішчу за єї жертви і від мене і від сиріт. Велике Спаси Біг!

† Андрей Митрополит.

Від Редакції:

Незнаємо чому, але наш народ спинив дещо збірку на бідних сиріт українських у Старім Краєві. А щож з народу буде если його молодіж буде занедбана? А нині у Старім Краєві, одні промовують груди під самотійну Західну Українську Державу, інші кидаються щоб відбудувати старий край, а інші щоб дати приют і приміщення бідним воєнним Сиріткам. Сим мужом, що старається від початку війни дати захист вічний по всі часи бідній Українській сиротині, се саме наш найдорожчий Митрополит Андрей Шептицький. З сего приводу повтаряємо на сїм місци зазив наш давний до всего українського загалу у Парані, С. Катарині, Рійо Гранде, Аргентині.

»На кождих хрестинах, весілях, забавах товариських сходинах просимо збирати на ціль українських сиріт у Старім Краєві. Не даймо їм загинути, а не дамо, коли буде у нас зазив «Спомагайте Сироти українські у Старім Краєві».

При кождій нагоді, що можемо, складаймо, та шлім до Редакції «Праці». Редакція як досі, так і дальше висилати ме до опікунів сиріт українських.

отже до Польщі з порожніми руками і з радію бруксельської конференції, яку можна уняти одним реченням: помагай собі сам.

Якже задумує міністер Грабські зарадити фінансовій кризі Польщі?

Варшавські часописи доносять що Грабські має предложити соймови фінансовий плян і в тій цілі направив він письмо до всіх центральних влад і міністерств, в якому сказано, що бюджетовий недобір Польщі за остачній піврік від 1. квітня до 30. вересня 1920 р. виносив 30 мільярдів марок. Цей дефіцит покрито випущенням нових банкових нот. В своїому письмі домагається польський міністер скарбу, щоби власти предложили йому свої фінансові плани, оперті на слідующих основах.

Звичайні видатки мається покрити з власних доходів. Видатки непродуктивні, як покриття ріжниць цін живности і допомоги безробітним, субвенції для стоваришень і суспільних організацій, мається счеркнути. Продуктивні видатки мається обмежити до конечних границь. Інвестиції мусять бути на разі здержані. Мається підвишити ресортові доходи, а

чи на це домагання міністра скарбу згодиться війсковість і другі міністерства, про це можна дуже сумніватися. Покриття ресортових видатків з власних доходів означає підвищення податків і других данин. В писмі виразно говорить, що треба буде підвишити залізничні тарифи. Підвищення податків, данин, а передовсім залізничної і поштової тарифи мусить потягнути за собою подорожіння всіх товарів, а тим самим зріст доріжні. Счеркнення надзвичайних видатків, а в першому ряді покриття ріжниць цін харчів означає перевалення тягарів з держави на масу консументів і то в тому самому часі, як заповідається знесення допомог для безробітних, зредукування підмог для продуктивних стоваришень і суспільних організацій, а передовсім здержання інвестицій до яких належать державні, публичні роботи і відбудова краю.

Щоби ратувати фінансову кризу, хоче польський міністер скарбу викликати в краю, а властиво збільшити господарську і економічну кризу через піднесення податків і других данин, через піднесення залізничної тарифи, через

Марево голоду.

Нераз писали ми вже про страшні та невидержимі апровізаційні відносини в нашому старому краю. На цілому ряді фактів зі щоденного життєвого досвіду на торгах міських площах ми вказували, що в краю поживи є обмаль, а цеї, що ще є, можна дістати тільки по великих лихварських цінах, в покутній паскарській торговлі.

Коли тепер в осени по пільних зборах та жнивях є недостача споживчих средств та дорозіння, то що буде в зимі та на переднівку?

Мимо цього, що директор марістратської апровізації у Львові, Стобецькі, впевняв про повні магазини поживи, ми вже тоді казали, що це просте обманство і ошукування та на словах самого міністра апровізації Слівінського вказували на страшну наближающую грозу голоду.

Тепер знову приходиться нам підтримати наше становище про грозу цього страшного положення, так само фактами й заявами, яких віродостойність не підлягає найменшому сумнівови.

М. Гоголь.

Тарас Бульба.

(ПОВІСТЬ).

31)

— Добре, синку!... Добре, Остапе!... — гукав Тарас. — Ось я слідком за тобою.

А сам усе відбивав ся від ворога. Рубає і бе Тарас, роздає гостинці тому й другому, а сам дивить все вперед на Остапа, і бачить він, що вже знову прищипилось до Остапа трохи не осьмеро вкупі.

— Остапе!... Остапе, не давай ся! — Але вже подужали Остапа; вже один закинув йому на шию аркана, вже вяжуть, уже беруть Остапа.

— Ех Остапе, Остапе! — гукав Тарас, пробиваючи ся до нього й рубаючи на канусти всякого, хто тільки навернув ся. — Ех Остапе, Остапе!...

Але немов тяжким каменем ударило його самого в ту мить. Все закрутилось і перевернуло ся в його очах.

На мить замігали перед ним голови, списи, дим вогонь, листе з дерева що замігало йому прямо в очі. І упав він, як підрубаний дуб, на землю. І туманом повило його очі.

X.

— Довго-ж я спав! — промовав Тарас, прочумавшись, мов після тяжкого

п'яного сну і силкуючись розпізнати, що кругом него.

Страшенну неміч чув він у всім своїм тілі. Ледви маячили перед ним стіни і кути невідомої йому комнати. Нарешті замітив він, що перед ним сидить Товкач і, здавалось, прислухуєть ся до кожного його віддиху.

— »Еге, — подумав собі Товкач: — заснув би ти може й на віки».

Але не промовив ні слова, погрозив пальцем і дав знак щоб мовчав.

— Та скажи ти мені, де я тепер? — спитав знову Тарас, силкуючись нагадати усе, що було.

— Мовчи! — промовив суворо товариш. Що тобі хочеть ся знати? Хиба не бачиш, що весь порубаний? Вже два тижні, як ми з тобою женем ся, не віддихаючи, і як ти в горячці плетеш усяку дурницю. Ось у перше заснув спокійно. Мовчи-ж, коли не хочеш накоїти сам собі лиха.

Але Тарас усе силкувавсь позбирати думки, щоб нагадати минуле.

— Та мене окружили були і вхопили зовсім Ляхи? І не міг я ніким чином вибити ся з юрби?

— Мовчи кажу тобі, чортів синку! — гукнув Товкач сердито, як нянька, що її терпцю не стало, кричить неспокоєм дитині. — Що тобі з того, як вискочине? Досить того, що вискочин! Найшлась лю

ди, що не покинули тебе, — ну й годі, буде з тебе! Нам ще не одну нічку тікати разом. Ти думаєш, що пішов за ціну простого козака? Ні, твою голову оцінювали на дві тисячі червінців.

— А Остап? — крикнув раптом Тарас, напружуючись, щоб устати, і раптом нагадав, як Остапа вхопили і звязали на його очах що нині тепер у лядських руках.

І обгорнуло горе стару голову. Зірвав він усі перевязки з ран своїх і жбурнув їх далеко від себе, хотів щось таке сказати, та замість того почав молоти дурницю: горячка знову огорнула його і почав він плести безглузді нісенітниці. А тим часом вірний товариш стояв перед ним, даяв ся й сипав, як з мішка, жорстокими докірливими словами. Нарешті вхопив він його за руки й ноги, сповив, як дитину, поправив усі перевязки на ранах, загорнув його в волову шкіру, привязав у лубки й, прикріпив шиюрами до сідла помчав ся далі з ним в дорогу.

— Хоч неживого, а доведу тебе! Не понуцу, щоб Ляхи погдумались над твоєю вродою, щоб на кусні рвали твоє тіло та кидали його в воду. Нехай же, хоч і буде орел клювати з твого лоба очі, то нехай вже краше стенович, наш орел, а колишня кпуча козацька сила. Чував він тільки, що бенькет був бучний: всю перебито посуду, нігде не осталося вина ні краплини, рознесли гості й челядь усі

Так говорив вірний товариш. Гнав ся без віддиху день і ніч і привіз його нежитомного в селу Запорозьку Січ. Там почав він лічити його невтомно травами й усякими ліками; найшов якусь знахорку-Жидівку, яка цілий місяць поїла його всяким зіллям і нарешті Тарасови стало легше. Чи то ліки, чи його залізна сила взяла гору, досить, що через півтора місяця став Тарас на ноги; рани загоїлись і тільки шрами на тілі показували, як глибоко колінь був порубаний старий козак. А проте видко було, що він став похмурий і сумний. Три глибокі зморшки насунулись на його чоло і вже більше не сходили з него. Оглянув ся він тепер кругом себе: все нове на Січі, всі старі товариші повмирили. Ні одного з тих, що стояли за справедливе діло, за віру і братерство. І ті, що пішли з кошовим в погоню за Татарами, і тих уже не було давно: всі наложили головами, всі погинули, хто в кровавім бою поклав свою голову, хто від безвіддя і безхліб'я в кримській степу серед солончаків, хто в неволі загинув, витерпівши наруги; і самого старого кошового дажно вже не було на світі, і нікого з колишніх старих товаришів; і вже поросла травою колишня кпуча козацька сила. Чував він тільки, що бенькет був бучний: всю перебито посуду, нігде не осталося вина ні краплини, рознесли гості й челядь усі

Недавно в розмові з варшавськими дневникарами знову не хто інший, не „большевик“ а сам польський міністер апровізації Слівінські заявив, що теперішнє апровізаційне положення є подібне до того, яке було в жовтні 1919 р., що збіжа є дуже малий засіб та що воно просто з вагонів іде до млина. Підніс при тому, що в найближчих 2 — 3 тижнях дасться ця недостача поважно відчуту, а щоби ратуватися, треба буде вести „воєнний хліб“ з мішанини, а навіть ввести безмясні дні в тижні. Справа набілу, як додав міністер, представляється найгірше.

В цій самій справі вислано до сойму і міністерства меморіал з мішанських кругів, в якому піднесено що замість признаних 1680 гр. муки на хліб, дається тільки 680 гр. чого наслідком є те, що хліб, який має вистарчити на цілий тиждень має вагу тільки 800 гр. Муки дає апровізація по 1 фунті на піврік для кухні, — а це хіба не може вистарчити! Меморіал підносить, що апровізаційний уряд, щоби покрити кошти свого вдержання, підніс ціну карткового хліба до подвійної висоти, а через свою нездарність зробив тільки більше діймаючою справу дорожні, бо сам підбив ціну харчів.

Той сам апровізаційний уряд — каже далі меморіал — даючи довший час хліб, спечений з кляйстрової маси, з сурогатів занечищених різними домашками спричинив зріст червінки.

І цілу літанію жалів та нарікань підносить цей меморіал, писаний знову не „большевиками“ а добрими польськими патріотами і надрукований в тій самій патріотичній львівській „Gazet-i Porann-ий“.

Чи представлення цього стану віднесе який успіх, чи причиниться до поправки нужди, — знаючи відносини, тяжко надіятися чогось доброго.

А тимчасом марево голоду з наближаючою зимою стає перед бідним населенням в повній своїй грозі.

Що за ляцька культура!

(З львівського „Впереду“).

Громадянин Стебельський Ілія, управитель школи в Голині, пов. Калуш, має за собою 20-літню службу в учительському званні. Вже більше як рік живе без платні, а сім'я у нього численна: жінка й се-

добре знала, що в селі, яке до половини вигоріло, не знайде він захисту для дрібних діточок.

Перед тижнем добився гром. Стебельський, що Шкільна Краєва Рада признала рішення Шкільної Окружної Ради в Калуші незаконним. Непомірно втішений, передав це рішення самому шкільному інспекторови в Калуші.

Та приїхавши до села, побачив він свої діти сплячі під плотом — а було тоді 9° С зима!

Місцевий командант жандармерії Оконцкі викинув, в часі неприсутності гром. Стебельського жінку й діти на вулицю і зачинив порожнє мешкання на колодку. В наслідок цього двоє дітей вмирає, а решта тяжко хорують. Нелюдяний жандар загрозив ще арештуванням гром. Стебельського wraz з жінкою колиби цей вніс хорі діти до порожнього шкільного мешкання.

Так то повинується приказам вищих властей шкільний інспектор пан Аполінари Домбровскі!

Колись прийняли українські шкільні влади обі доньки пана інспектора, по зложенню відповідного приречення, до служби, щоби ніхто з учительства не гинув з холоду і не примірав голодом, а тепер пан Домбровскі самовільно викидає wraz з жандармом старого учителя і його діти на вулицю! А вибрав добрий час: не тепле літо, а холодну „польську“ осінь!

ВСЯЧИНА.

Доля польщі.

Польща з так великого надутя починає розпадатися. Криза фінансова, непорозуміння між рядом — а большевики пруть вперед. Не в голові тепер нікому і вставляється та її боронити. Се певно, що нема Українця, (крім прихильників „Пробоя“) котрий не втішивбись з сего. Петлюра десь зник, а його недобитків заарештувано в Польщі бо там втікли сі приятелі ляцькі. Лях місто прийняти сего, що то за польську розпинався то всадив тепер сю армію недобиту до арешту. Така доля кожного хруня, така доля спіткала і петлюрівців!

В Ірландії, по більших містах панують розрухи — неспокої.

Франція „вічно“ визнає Україну.

В зв'язку з останніми подіями, що відбуваються на українським фронті, з Варшави відїхав до Парижа французький генерал Бют.

Кілько то разів Франція не визнавала вже України?!

Українська гімназія в Севастополі.

Цей осінь начне функціонувати в Севастополі українська гімназія ім. Т. Шевченка. Директором гімназії назначений Коломиєць.

Катастрофальна експльозія.

При експльозії в копальнях вугля в Тяньчанг в Китаю згинуло 422 китайських робітників.

Польське населення Львова і Вільно.

На неділю, 24. жовтня заповіджено маніфестацію польського населення міста Львова за прилученням Вільно до Польщі. Розвинено широку агітацію, щоби маніфестація вийшла як найгарнійше. Видано відозву, підписану від найскрайнішої реакції почавши а на П. П. С. скінчивши (Обірек і Щирек). Оголошено її в дневниках і кольпортовано по вулицях. Рада міста Львова присвятила справі Вільно спеціальне засідання.

Недільний день випав на причуд гарний; сама природа здавалосяби, сприяла цій маніфестації — яка одначе скінчилася повною невдачею. Під пам'ятником Міцкевича зібралося всього кількисот маніфестатів з урядничої сфери. Робітництва, на яке так числила П. П. С. зовсім не було.

Гарну патріотичну проповідь виголосив біскуп Бандурскі. По ньому якийсь циліндрований пан поставив резолюцію, в якій польське населення міста Львова стверджує що Вільно це польське місто від віків і що воно мусить бути прилучене до Польщі.

Опісля розвинувся „похід“. Магістратські возні і якісь винаяті бідаки несли цехові хоругви, за якими йшли маніфестати на чолі з біскупом Бандурским і Жидом Поляком Левенгерцом. „Похід“, зложений переважно з урядників магістрату й намісництва пішов під намісництво, де відспівано „Nie damy ziemi“ а делегація передала ген. делегатови Галецкому ухвалену під пам'ятником Міцкевича резолюцію.

Оттак випала по правді та „імпонуюча“ як пишуть польські дневники, маніфестація за Вільно!

Маніфестації приглядався, як пишуть „Lwowski Nowiny Ponedzialkowe — шеф місії французької у Львові. Шкода, що він не вмів читати по польськи! Порівнавши опис маніфестації в польських дневниках з тим, що сам бачив на власні очі!...

Самовбійство російського князя у Відні.

У віденському IX окрузі застрілвся б. російський офіцер кн. Савістянов, що довгий час перебув в таборі полонених на Угорщині. Савістянов уже перед роком хотів поповнити самобійство в Празі, а коли його вратували, сказав, що вбиває себе, бо пересичений життям.

Михайло Баран про східно-галицьку справу.

Голова большевицького галицького ревкому Михайло Баран, член української радянської мирової делегації в Ризі, говорив співробітничови „Rigasche Rundschau“ м. м. таке:

„Коли червона армія вступила в Галичину, застала тут цілком зруйновану економічну країну, якої робітничі і селянське населення спільно з частиною місцевої інтелігенції витало большевиків як освободителів з ярма польських дівчів, владдає-

заваді є ясним доказом їх імперіялістичних тенденцій та їх змагання прилучити до Польщі чужі простори проти волі їх населення“.

Незалежність Білоруси.

Територіяльна комісія ухвалила при збоді обох сторій незалежність Білоруси. Питання форми правління полишимо отвертим. Прочих комісійних нарад ще не покінчено.

Дві білоруські делегації в Ризі.

Білоруське пресове бюро доносить, що до Риги прибула мирова делегація Білоруської Народної Республіки, щоби взяти участь в мирових переговорах. Ця делегація складається з прем'єра Ластовського, міністра справедливости Цвікевича, Овсенніка і інж. Гоновінського та технічного персоналу. Має прибути ще міністер заграничних справ Ладнов. З другого боку голова білоруського совітського ревкому Червянков одержав від совітського білоруського правительства мандат взяти участь в мирових переговорах іменем совітської Білоруси. В зв'язку з цим „російсько-українська мирова делегація“ має дальше називатися „російсько-українсько-білоруською делегацією“.

Польсько-литовський мир.

Дня 7. жовтня підписано остаточний мировий договір між литовським і польським правительствами. Мимо сього — як доносить литовська пресова агенція — Поляки не припинили воєнних операцій. Литовці протестують перед усім світом проти цього яркого зломання міжнародного права.

Польський Данунціо.

Литовська телеграфічна агенція доносить: „Дня 7. ц. м. підписано в присутности антантської комісії польсько-литовське перемир'я. Того самого вечера Поляки несподівано пішли наступом в сторону Вільно, яке заняли 9. жовтня. Генерал польського війська Желіговський проголосив себе головою нового правительства для Вільно і округу яке складається з польських дідичів“. — Про цю справу подає польська телеграфічна агенція, що ген. Желіговський на власну руку заняв Вільно і вислав команді польської армії тку телеграму: „Супроти, того, що підписане в Ковні перемир'я кривдить населення округів Вільно, Гродна і Ліді та віддає польське Вільно Литовцям, порішив я з оружем в руці боронити права самоозначення населення моєї вітчизни й обняв начальну команду над жовнярами, котрі походять з тих земель“. Рівночасно зголосив ген. Желіговський своє виступлення зі служби і свою димісію. Його начальник штабу зробив те саме. Про цей новий польський шантаж, який має стільки схожих черт з поступовачням Поляків у Східній Галичині в 1918—1919 рр. поговоримо пізнійше.

Ще одно повстання на Україні.

Доносять що в околиці Одеси, Херсону і Поділя вибухла нова революція. В околиці Балти революціонери під проводом українських націоналістів, мають йти на Вознесенськ, на північний захід від Николаєва щоби злучитися з тамашними революціонерами.

Повстанці заняли залізницю і телеграфи межі Одесою і Києвом, як це доносять телеграми.

Польська виправа по золоте руно до Америки.

підносить цей меморіал, писаний знову не „большевиками“ а добрим польськими патріотами і надрукований у тій самій патріотичній львівській „Gazet-i Porann-ij“.

Чи представлення цього стану віднесе який успіх, чи причиниться до поправи нужди, — знаючи відносини, тяжко надіятися чогось доброго.

А тимчасом марево голоду з наближаючою зимою стає перед бідним населенням в повній своїй грозі.

Що за ляцька культура!

(З львівського „Впереду“).

Громадянин Стебельський Ілія, управитель школи в Голині, пов. Калуш, має за собою 20-літню службу в учительському званні. Вже більше як рік живе без платні, а сім'я у нього численна: жінка й семеро діточок.

Щоби „помогти“ йому в горю, рішила Шкільна Окружна Рада в Калуші дня 2. квітня 1920 викинути старого учителя з шкільного мешкання на вулицю. Вона чейже

Доля польщі.

Польща з так великого надутя починає розпадатися. Криза фінансова, непорозуміння між рядом — а большевики пруть вперед. Не в голові тепер нікому і вставляється та її боронити. Се певно, що нема Українця, (крім прихильників „Пробоя“) котрий не втішивбись з сего. Петлюра десь зник, а його недобитків заарештувано в Польщі бо там втікли сі приятелі ляцькі. Лях місто прийняти сего, що то за польську розпинався то всадив тепер сю армію недобиту до арешту. Така доля кожного хруня, така доля спіткала і петлюрівців!

В Ірландії, по більших містах панують розрухи — неспокої.

Франція „вічно“ визнає Україну.

В звязку з останніми подіями, що відбуваються на українським фронті, з Варшави відіхав до Парижа французький генерал Біот, який має представити у військовому міністерстві спеціальний доклад про Україну. Крім цього в дипломатичних кругах Варшави одержані відомости, що новий французький міністер війни Лекк надзвичайно прихильно ставиться до України і 29 вересня в розмові з одним з дипломатів заявив що Франція стоїть на передодні визнання України.

Що я чув і бачив в краю.

Написав свящ. В. Меренків.

Життя на селі.

Хто з наших людей на еміграції не носить у своєму серці образу свого рідного села таким, яким його від дитинства полюбив, яким його оставив, ідучи в заморський край? Кождий з нас хоче вірити, що в його селі ніщо або дуже мало що змінилось. Вірить, що і лани і хати, що лісок і сади оставили такі самі як їх лишив.

Я бачив тепер много сіл в краю в різних повітах. Всі на загал, є знищені в населенню і майні. Але є різниці між ними що до розмірів знищення. Є села, що їх не пізнаєш. Се нещасні людські оселі котрі лежали на так званих „стратегічних позиціях“ на яких ведено довгі, завязаті бої. На такі села сіяли безперервний огонь ворожі гармати. Там і хати зовсім повалені, і дерева і сади повирізувані, щоби ворог не мав доброї ціли, і полями та ланами потягнені широкі і глибокі рови та окопи.

Коли люди повернулись по війні до таких сіл, не могли пізнати, де було їх обійстя і городи: де лежало їх поле. Урядові комісії приїздили з міста, щоб витичити людям місця на їх обійстя і городи, та вимірити й означити ім поля.

Такі села подибується найбільше в околицях перемиської твердині, а також подекуди в Бережанщині і в Рогатинщині.

Інші, щасливіші села, мали тільки знищені хати і господарські будинки.

Досі, більшість знищених хат вже відбудована.

Лише в східних і повітах Галичини, де в пору не міг бути доставлений будівельний

Маніфестації приглядався, як пишуть „Lwowski Nowiny Poniedzialkowe“ — шеф місці французької у Львові. Шкода, що він не вмів читати по польськи! Порівнявши опис маніфестації в польських дневниках з тим, що сам бачив на власні очі!...

Самовбійство російського князя у Відні.

У віденському IX окрузі застрілювався б. російський офіцер кн. Савістянов, що довгий час перебував в таборі полонених на Угорщині. Савістянов уже перед роком хотів поповнити самобійство в Празі, а коли його вратували, сказав, що вбиває себе, бо пересичений життєм.

Михайло Баран про східно-галицьку справу.

Голова большевицького галицького ревкому Михайло Баран, член української радянської мирової делегації в Ризі, говорив співробітнички „Rigasche Rundschau“ м. м. таке:

„Коли червона армія вступила в Галичину, застала тут цілком зруйновану економічну країну, якої робітниче і селянське населення спільно з частиною місцевої інтелігенції витало большевиків як освободителів з ярма польських дідичів, вступало в червону армію й держалося її при відступі. Населення тої часті Галичини домагається тепер, щоби антанта признала право самоозначення і для Східної Галичини і не згоджується з польським становищем, кваліфікуючим східно-галицьке питання як внутрішню справу польської політики. Відкинення Поляками плебісциту на демократичній

підписане в Ковні перш ніж армія відійде з околиць Вильні, Гродна і Ліди та віддає польське Вильно Литовцям, порішив я з оружем в руці боронити права самоозначення населення моєї вітчизни й обняв начальну команду над жовнірами, котрі походять з тих земель“. Рівночасно зголосив ген. Желіговський своє виступлення зі служби і свою димісію. Його начальник штабу зробив те саме. Про цей новий польський шантаж, який має стільки схожих черт з поступовачням Поляків у Східній Галичині в 1918—1919 рр. поговоримо пізніше.

Ще одно повстання на Україні.

Доносять що в околиці Одеси, Херсону і Поділя вибухла нова революція. В Околиці Балти революціонери під проводом українських націоналістів, мають йти на Вознесенськ, на північний захід від Николаєва щоби злучитися з тамошними революціонерами.

Повстанці заняли залізницю і телеграфи межі Одесою і Києвом, як це доносять телеграми.

Польська виправа по золоте руно до Америки.

Роман Рибарські, польський віцеміністер фінансів, виїхав до Злучених Держав у важній фінансовій місії. Одною з найбільших недосгач в Польщі, єсть потреба інвестиції капіталу у промислові підприємства. Власне цей капітал хоче дістати в Америці пан Рибарські. Крім того він має пропозицію нової позички для Польщі. Попередна проба щоб дістати позичку дорогою загальної суб-

дорогі кубки, — і смутний стоїть хазяїн дома, думаючи:

— Красше-б того бенкету й не було.

Даремно пробували розвеселити Тараса: даремно сиві кобзарі приходили по два й по три розважати й славити вчинки Тараса, — суворо й байдужно дивився він на все і на його нерухомім обличчю пробивалось невимовне горе, і тихо, понуривши голову, шепотів він:

— Сину мій! Остане мій!

Запорожці збирались у морський похід. Двіста човнів спустили вони на Дніпро і Мала Азія побачила їх, з голеними головами й довгими губами, як вогнем і мечем руйнували її цвітучі береги; бачила залми своїх мешканців магометан розкидані, мов квіти, по змочених кроплю нолях або пригнані хвилею до берегів. Вони бачили чимало завалених дехтем шаровар, жиливих рук з чорними нагайками. Запорожці поїли й поломали весь виноград; в мечетах оставили цілі купи гною; перські дорські шалі драли на очкурі й підперізували ними завалені дехтем жушани. Довго ще потім находили в тих місцях запорожські коротенькі люльки. Весело плали козаки назад; за ними гнався деситигарматний турецький корабель і, стріляючи з усіх гармат, розігнав їхні легкі човна, як птахів. Третя частина їх потонула в морських флях але останні знову зібрались до купів і приплили до гирла Дніпра з двадцятьма бочівками, повними пехинів.

(Дальше буде.)

матеріал, люди живуть в напів розвалених хатах, а подекуди цілі родини містяться в давних військових шанцях.

Дуже прикре вражіння робить по галицьких селах недостача всякої деревини. Сади і здебільша ліси вирізані.

Населення галицького села, головно в околицях, що були тереном війни, понесло дуже великі страхи в людах. Війна, голод і всякі пошести потягнули страшні жертви. Тепер в селах Галичини від часу большевицької офензиви оставили тільки самі жінки, діти і каліки.

Польська воєнна влада втягнула до примусової воєнної служби всіх муштин від 17-го до 45-го року життя на цілій території середньої і східної часті Галичини.

Українська жінка-громадянка.

Знова на якийсь час весь тягар хліборобської праці і господарки в цілому краю опинився на плечах жінки-селянки.

Яку велитенську працю сповняло наше жіноцтво на селі в часі великої війни і ще далі сповняє, можна собі уявити з того, серед яких тяжких умовин приходилось жінкам вести цілу хліборобську роботу на селі. Всіх найспосібніших до праці муштин пізнали під карабін; коні і худобу забрали; найпотрбніших господарських знарядів нема, бо також їх забрали ворожі або і свої жовніри. А в додатку брак топлива, недостача одягу, страшні хвороби і пошести!

І з правдивим подивом і гордостю треба признати, що українська жінка-селянка, ся правдива мучениця війни, підтримує через весь час страшної руїни западаюче жите краю своєю безпинною працею, своєю енергією і своїм безмірним привязаннем до родини і до рідної землі.

Гляньки незвичайно сильна вдача і відпорність української жінки-селянки була в

зможі поконати всі надлюдські труднощі воєнного життя в краю.

І се є одним з головних доказів великої життєвої сили і відпорности нашого українського народу. Народ, що має таке жіноцтво, не пропаде не загине.

Військові реквізиції на селі.

Від самого початку війни, кожде село падало жертвою всяких реквізицій. Були реквізиції, що велись в легальних границях а були також дуже часто прості грабіжи і рабунки. Забирали селянам худобу, зерно, полотно, одяг, а вкінці навіть всякі господарські знаряди. Є цілі околиці, головно в східній часті краю, де по цілих селах не знайдете зайвого цвяха ні кусника заліза.

Очевидно, що всякі реквізиції, головно в дальших роках війни, селяни вважали за безправний розбій і рабунок свого майна, бо воно і часто на таке виходило.

Отже відповідно до сего газдині старались боронитися перед реквізиціями. Зерно і всякі припаси хоронили в землі, худобу і дріб, вже на саму чутку що реквізиція йде — заганяли в дебри або в багна і держали їх у сховку, аж небезпека минула. Нераз відкинули сховок і тоді забирали вже безпощадно все.

При кінці минулого і всьому році польський уряд, приготівляючись до війни зі советами переводив в цілому краю строгі реквізиції. Забрано селянам много худоби і майже всі коні.

Сільському населенню живеться ще розмірно найліпше.

Мимо великого знищення, мимо реквізицій, село тепер маєсь ще зглядно найліпше. Се і природна річ. Село продукує саме; місто в справах харчів здане лиш на те, що дістане зі села, або що привезуть із заграниці. На селі заробить і все якийсь

ЧИ ПИЛИ ВИ ВЖЕ КАВУ З УКРАЇНСЬКОЇ ФАБРИКИ?

Зайдіть до Григорія Кухніра
колонія Шавієр да Сілва.

Там дістанете: каву палену найліпшої якості, без домішок, ароматичного запаху.

Caffè Economico, preparada por Gregorio Kuchnir.
Xavier da Silva — corr. Papandua — Sta. Catharina.

Адвокат

Dr. TRASYBUENO LINS-FILHO,
у прудентополі.

Принймає всякі справи цивільні, гандлеві, кримінальні. Виготовляє інвентарі, арроляменти і прочі всякі справи входячі в обсяг адвокатури. Ітересанти най удають ся до п. Вас. Лопатюка. Памятайте о сім, що всякі справи предкладаєте в українській мові.

Канцелярія містить ся:
Hotel Victoria — Prudentopolis.

Позір!

Позір!

ЛІНІЯ ІВАЇ І ОКОЛИЦЯ!

Linha Ivahy — Prudentopolis —
Paraná.

ОЛЕКСА МАРТИНЕЦЬ.

Поручаю всім Українцям мій новостворений склеп. Найдешевші товари споживчі, знаряди до ужитку домашнього. Купую збіже герву і всякі продукти колоніальні. Чого Вам потреба, купите і будете вдоволені. Жаден Українець не може оминати, а йти до свого Українця.

Alexandre Martynec.
Ivahy — Prudentopolis — Paraná.

Найбільший український склеп в Прудентополі Василя Войтовича.

Продаєть ся по ціні уміркованій. Одинока фірма, яка відсвоїть Вас за Ваші гроші! Вступіть і переконайте ся, бо то не коштую нічо.

Більший вибір найрізномордніших матерій, наймодніших кольорів касе і ір. коців, готових убрань, чисто вовняних пал. полотна, хусток, стяжок, капелюхів соломяних і сукняних, ниток до шиття, вишиваня і ручних робіт, ароматич. шалі, перфум, перфумованого мила, скла, начинь кухонних, заліза, машин до шиття, пороху, шроту, фугетів, славної пасти „Фаворіта“ і шнурівок; книжок, та приборів шкільних.

НАПИТКИ КРАЄВІ І ЗАГРАНИЧНІ.

На складі завсїгди: хміль, олій до фарб, свічки мильові, а подостатком муки найліпших марок, соли грубої, меленої і рефінованої столової; Sal Glauber, Sal amargo, нафти, тютюну, рижу, цукру, фарини кукурузяної і мандькової, фасолі, кави зернятами, незрівнаного смаку паленої і чай з Індій.

Завсїгди свіже насїне.

Продаю всім, з моєї власної цегольні ЦЕГЛУ, яку узнано за найміцнішу, найлекшу і найпрактичнішу до мурованя; ЧЕРЕПИЦЮ: витревалу, найменшої ваги, а найсильнішу. Скуповую на велику скалю герву та иньші краєві продукта.

Посїдаю велике і рівне подвірє на заїзд, а на случай потреби просторий, супокійний нічліг.

Wasilio Wojtowycz
Prudentopolis, Paraná, Brazil.

НОВА КРАВЧАРНЯ.

Вернарда Насталлі, в прудентополі.

Виготовляє всякі убрания від найдорозших до найтаньших. Роботи виконуюєт ся совісно, після міри крою, і найповійшої моди, а при сім тано.

П. Вернард Насталлі є зятем п. Франца де Кастро, знамого приятеля Українців і члена товариства українського „Україна“.

Alfaiataria de Bernardo Nastally
Rua Ivahy (близько дому п. Василя Федуса).
Prudentopolis — Paraná.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП І КРАВЧАРНЯ

Прокопа Маловського,

в прудентополі.

Вступіть, та самі переконайтеся, бо се ніч не коштую! В сій фірмі можна вибрати собі чого бажаете: різні матерії від найдорозшої, до найтаньшої, всякого рода хустки, нитки, стяжки, різні пахучі мила, шкло, знаряди кухонні, різні напитки краєві і заграничні, свічки мильові, нафта, сіль, кáva і проче.

Купуєть герву по найдутній ціні.

Крім сего робиться убрания після найновійшої моди, та не дорогого. Кождий Українець повинен памятати на ключ всіх свідомих:

„Свій до свого“!

Negocio e Alfaiataria de
Procopio Malovskyi.

Prudentopolis — Paraná — Brazil.

Читайте уважно!

Хочете, щоб Ваші просьби (requerimentos) або инші які справи були добре зроблені і приваті, удайтеся до п. Лопатюка В. — Чому? Бо всякі справи можуть лише тоді добре вийти, як Ви представите їх в своїй рідній мові. Пипери до урядового шлюбу, режістра дітній урджених, померших, як і списи майна померших, удайтеся лишень до визше згаданого, а будете вдоволені.

скрипці не вдалася минушого літа тому Рибарські має новий плян. Він думає видати бонди в долярах, а Поляки — Американці будуть висилати їх до краю як спосіб оподаткованя.

За ті бонди польське правительство буде платити 8 процент.

Польське правительство хоче конче дістати золото, срібло і чужі гроші, яко резерву для величезного запасу паперових грошей в Польщі. В падолисті буде зятягнена внутрішня позичка полунена з льотерією.

З Бразилії.

В послїдних часах появилсь в деяких околицях много случаев скаженни. В С. Катарині навіть двох людей померло серед найбільших мук на встеклину. Причина сему, що по вкушено скаженним псом не зараз беруть ся до ліченя.

В Рїю знова вибухла бомба у пекарні при улиці 28 de Setembro роблячи при тім много шкоди. Полїція понукує за винувниками.

приховок придбається: лекше вижити і на продаж дешо знайдеться. Є села, переважно в околицях, що лежать оподалік від бо-

Рїю, як повідають, числить в сіх часах 1.600.000 мешканців.

Дня 3. грудня відбувся в Прудентополі іспит в школі українській під проводом СС. Службниць Пр. Д. О дод. 6-й рано відправилась Служба Божа, на котрій була уся дітвора шкільна присутна. О год. пів до 9 почав ся іспит. Вперіт питано третю, четверту і першу класу, а відтак другу класу. Питано катехізму, рахунків, історії України, історію Бразилії, географію, граматіку. Питаня всякі переплітано ріжними вершиками та співками патріотичними.

Іспит показав, як кожного року працю невтомиму наших ССестер, бо дітвора відповідала гарно, показуючи тим, що недурно ходила до школи.

Входячи в класу шкільну видало в очі се, що була гарно приукрашена ріжними роботами діточими. Сіх робіт було так много, що заняли всі стїни великої салі шкільної, а крім сего 2 столи ріжного гафту.

На іспиті крім прудентопільських Українців були і чужі, котрі дивлячесь на працю школи СС. Службниць не жалу-

ли так много і добре вивчиться. До сего треба додати, що було і пару дітей польських, які відповідали також в своїм ріднім язиці. Видко, що наші колонїсти зовсім не заражені польським шовінізмом а толерантні до крайности. Крім визше згаданих предметів, діти вивчились також жіночих робіт, а доказом сего були ріжні вироби, якими була прибрана школа. При кінці іспиту, по короткій бесїді до дітній, роздано дітям образочки та инші дарунки від гостей. Є надія, що і ся школа при добрій волі і згоді колонїстів піднесеть ще і утримаєсь. Підчас ферій мають забиратись до будови нової школи, на яку вже приготовано матерїал. Кільканайцять колонїстів, а однак потрафили утримати школу. Честь їм за се! Для инших колоній повинна Мавріса стати приміром, як захопитись кело науки своїх дітей. Учителювала в сій школі п-на Анна Грицишиня.

Учасник.

Дописи.

У ТІСНОЇ БАБИ.

лило обстоювати за кождим покривдженим членом; але з тих 8-х лише оден член, а сім є з тих, що „я буду сі смівав, як то все впаде“. Сумно і нема ради.

Хай для инчих то послужить наукою. Най наші люди порозуміють таку просту річ.

Допоки не було їх; допоки вони не оживили пустині, до того часу ці землі не вартували нічого і ніхто ними не клопотався. Але тепер, коли прийшли робочі руки, то й прийшла ціна на землю. А з ціною прийшли самі безсовісні спекуляції, які лише можна собі уявити. Є місцевості, де наші люди вже по три рази платили за ту саму землю і ще їй досі не є певні, що це вже останний господар, якому вони заплатили в третє! Треба думати про те, як і де купувати; а найголовніше: не купувати по одинці, а збиратись цілим гуртом, до котрого не легко буде приступити ріжним непроханим „господарям“. І тільки в таким разі не треба буде бавитись у „тісної баби“.

В. Куд.

„Українська Січ“ в Гважувірі.

Хвальна Редакціє!

Прошу о поміщенє отсіх моїх кілька слів у „Праці“.

Читаючи нашу „Працю“, як також американську „Свободу“ знаходжу описи про много товариства, про їх розвія, організацію — тож і мене зібрала охота згадати і про нашу колонію Гважувірі.

За ті бонди польське правительство буде платити 8 процент.

Польське правительство хоче конче дістати золото, срібло і чужі гроші, яко резерву для величезного запасу паперових грошей в Польщі. В падолисті буде зятягнена внутрішня позичка получена з лютерією.

З Бразилії.

В останніх часах появилось в деяких околицях много случаев скажености. В С. Катарині навіть двох людей померло серед найбільших мук на встеклину. Причина сему, що по вкушеню скаженим псом не зараз беруть ся до лічення.

В Рію знова вибухла бомба у пекарні при улиці 28 de Setembro роблячи при тім много шкоди. Поліція пошукую за виновниками.

приховок придбається; лекше вижити і на продаж дешо знайдеться. Є села, переважно в околицях, що лежать оподалік від боєвої лінії, які, можна сказати, зовсім добре маються.

З винагороди за ревізіції, переведені урядами воюючих сторін, та за продавани до міста харчі — селяни придбали подекуди навіть дуже значні суми гроша.

Міста в краю.

Дуже сумний образ занепаду і нужди представляють собою міста і місточка в старому краю.

Загально беручи, міста і місточка потерпіли від війни в далеко більшій мірі ніж села. Війна лише скубала село на всі боки, а міста таки зовсім прибила до землі своїми залізними копитами.

З кого складалось населення галицьких міст і місточок? З дрібного міщанства, з дрібних промисловців, купців, урядників, ремісників і звичайних нефахових робітників.

Війна нанесла удар промислови, купецтву і многим ремеслам; розбила цілий урядовий апарат держави, побільшуючи членами сих фахів число міського пролетаріату. Місто перестало виконувати свою задачу у відношенню до села; село замкнулося в собі, не даючи нічого містови від себе в заміну, хіба за великі готові гроші. А відки міське населення мало взяти сих грошей?

Десятки тисяч людей по містах осталися без праці, без заробітків. Ся обставина, вкупі з незвичайно високими цінами на всякі продукти, потрібні до життя, спричинили по містах нечувану нужду.

Се таксамо, апрочім, бачимо у містах всіх країв, що були захоплені війною. Чим більше місто, тим більший недостаток і нужда у населення. Драстичний примір бачимо на Відні. Донедавна промислове, могуче і горде місто, — в останніх двох роках дійшло до такого занепаду, що тільки систематична на довгий протяг часу зорганізована поміч з боку цивілізованих європейських держав і Америки змогла маси віденського населення виратувати від голодової смерті.

Очевидно, що теперішній стан галицьких міст без порівняння гірший, ніж був тому рік або два взад. Все таки далеко ще галицьким містам і місточкам до їх давнього нормального життя і стану.

(Далі буде).

лі іспит в школі українській під проводом СС. Службниць Пр. Д. О под. 6-ї рано відправилась Служба Божа, на котрій була уся дітвора шкільна присутна. О год. пів до 9 почав ся іспит. Вперіт питано третю, четверту і першу клясу, а відтак другу клясу. Питано катехізму, рахунків, історії України, історію Бразилії, географію, граматику. Питання всякі переплітано ріжними вершиками та співами патріотичними.

Іспит показав, як кожного року працю невтомиму наших ССестер, бо дітвора відповідала гарно, показуючи тим, що не дурно ходила до школи.

Входячи в клясу шкільну внадало в очи се, що була гарно приукрашена ріжними роботами діточими. Сих робіт було так много, що заняли всі стіни великої салі-шкільної, а крім сего 2 столи ріжного гафту.

На іспиті крім прудентопільських Українців були і чужі, котрі дивлячись на працю школи СС. Службниць не жалували, що слали до сеї школи свої діти.

Вечером того дня о год. пів до 8-ї відбулось в салі Народного Дому представлене в язиці португальським «С. Доротея». Малі актори вивязались зі своїх роль без закиду. Подяку дітвори шкільної родичам по бразилійськи висказала Ірина Равагліо; по українськи Катерина Савечка.

Сей день іспиту, як попередних літ так і в сім році записав ся мило в серцях прудентопільських Українців. Він своєю згадкою вкладає сильну надію на лучшу долю. Прп. ССестрам належить ся шира подяка, що з таким посвяченем, так безкорисно працюють над діточками. Тим самим най старавсь кождий, щоби посилати свої діточки до сеї школи.

Дня 30. листопада відбулось закінчене шкільного року на лінії Мавріса. Мала се лінія, однак при добрій волі кільканайцять наших кольтоністів потрафила утримати школу майже через цілий рік. Обставини були тяжкі, бо не забракло квірині і з польського боку. Последними місяцями камера мунісіпальна помогла також матеріально. На іспит приїхав з Прудентополіс п. сотник Фр. Дурекий Сільва враз з п. Михайлом Іванковим. П. префейто переконав ся, що не на дармо була поміч мунісіпальна. В прибраній, тимчасово відступленій хатині, около 30 дітвори у святочній одені очікували гостей. По молитві і іспиті катехізму, який діти дуже влучно відповідали, слідував іспит з читання, оповідання, рахунків, історії, географії Бразилії і України, переплітаний співами патріотичними в згаданих обох язиках. Дійсно можна було подивляти, як сі малі діточки за малий часок, бо несповна 9 місяців вели-

ти зовсім не заражені польським шовінізмом а толерантні до крайности. Крім визначених предметів, діти вивчились також жіночих робіт, а доказом сего були ріжні вироби, якими була прикрашена школа. При кінці іспиту, по короткій бесіді до дітий, роздано дітям образочки та інші дарунки від гостей. Є надія, що і ся школа при добрій волі і згоді кольтоністів піднесеть ся і утримаєсь. Підчас ферій мають забиратись до будови нової школи, на яку вже приготовано матеріал. Кільканайцять кольтоністів, а однак потрафили утримати школу. Честь ім за се! Для інших кольтоністів повинна Мавріса стати приміром, як захопитись кело науки своїх дітей. Учителювала в сеї школі п-на Анна Грицишин.

Учасник.

Дописи.

У ТІСНОЇ БАБИ.

Є між школярами така забавка, що зветь ся „У тісної баби“. Посідає школяриків однакове число на лаву, і, ну, котрі котрих випхають. Часом зайдеш у школу, то в повітрі хоч сокиру повісь — так накурять від великого труду, а випхають оден одного, хоч здається, є досить пляцу на порожних лавах. Але то забава, то й Бог простить.

Дивно однак видається, як подивитись, коли старі люди бавляться „в тісної баби“. А в таку забаву загонить наших людей темнота і дезорганізованість. Трапиться так, що хтось продає землю і продає поцінно. Наші люди, не розпитавшись, купують, а за пару літ виходить, що землі та стільки нема, як було продано; що комусь бракує, і починається забава „у тісної баби“. Треба конче когось випхнути. Продавець гроші взяв, пірнув у ліси і шукай його хто охочий! А тимчасом не можна справу лишити, бо хтось не посідає, що й йому належить ся землі! Розуміється, що випхають з землі того, хто слабший.

Така забава у тісної баби тряпилася на нашім славнім Каразіньо.

Вже 7 літ, як три Українці і пять Поляків купили тут землю у одного Бразиліяна. Ні сам той бразиліян не знав, кілько він мав ні хлібороби не відали, що купували. А Бразиліян продавав та продавав. Коли питали за межі, то показував у повітря пальцем, мов хотів казати, що його земля сягає аж до самого Пана Бога. Аж тепер по семи літах праці виходить, що всім селі не вистане і мус грати у тісної баби. Найновіший покупець, сильний грошима, потиснув на пана Квадроса, загрожуючи в того забраги землю, що йому недостає до рахунку. А Квадрос викручує на всі боки та штудерує, як би то випхати тих вісьмох кольтоністів!

Ну, і як буде далі? А так, як у тісної баби: як сильніші напруть, то слабші заорють носом і вилетять з лави; так воно виходить і з кольтоністами, на котрих тепер назирають. Треба б боронитись. Але як?

Треба боронитись гуртом перед урядами. Але деж той гурт? Наше товариство узя-

Най наші люди порозуміють таку просту річ. Допоки не було їх; допоки вони не оживили пустині, до того часу ці землі не вартували нічого і ніхто ними не клопотався. Але тепер, коли прийшли робочі руки, то й прийшла ціна на землю. А з ціною прийшли самі безсовісні спекуляції, які лише можна собі уявити. Є місцевості, де наші люди вже по три рази платили за ту саму землю і ще й досі не є певні, що це вже останній господар, якому вони заплавили в третє! Треба думати про те, як і де купувати; а найголовніше: не купувати по одинці, а збиратись цілим гуртом, до котрого не легко буде приступити ріжним непроханим „господарям“. І тільки в такім разі не треба буде бавитись у „тісної баби“.

В. Куц.

„Українська Січ“ в Гважувірі.

Хвальна Редакціє!

Прошу о поміщенє отсих моїх кілька слів у „Праці“.

Читаючи нашу „Працю“, як також американську „Свободу“ знаходжу описи про многі товариства, про їх розвій, організацію — тож і мене зібрала охота згадати і про нашу кольтонію Гважувіру.

Мушу сказати, що хоч вона маленька, бо всего числить 90 родин українських, однак велика в душі і патріотизмі. Поселенці Гважувіри вже здавна стреміли до сего, щоби щось створити, що дітей наших притягало, щоби і вони також в своїх серцях вкорінили того самого духа, щоб могли пізнати нашу народність, наші звичаї, наше давнє героїство, наших давних козаків, Запорожську Січ і т. д. І справді сталося так, що до чого стреміли — се осягнули. Як каже пословиця, де згода, там сила, де сила — там воля. І як раз між Українцями Гважувірськими виросла та щаслива гадка: покинути незгоду, викурити хрунівство і з'єднатись в одно сильне товариство. І оснували товариство під ім.

„Українська Січ“, котре по не довгім часі, бо всего по 3 місяцях свого існування може повелічатись як в поступі просвітнім так і матеріально. Досі маємо вже свої синьо-жовті ленти, українську і бразилійську фану, а невдовзі також задумує се товариство купити ще український прапор. Як кожді товариства відзначають себе відзнаками своєї народности, так і товариство „Українська Січ“ в Гважувірі показує, що і в нас живе дух народний, що уміємо пошанувати своє, що ми знаємо заховати наш обряд, наші звичаї, як рівнож сповняти патріотичні обовязки.

До Виділу товариства вибрано ширих мужів, котрі не жалують своєї праці, а своїми ширими трудами вчинили много для добра нашої молоді.

Дасть Бог, що старе коріне випустить молоді галузи, котрі пізніше можуть видати пожиточні овочі.

Михайло Скорий.

Гважувіра, 29 — 11 — 1920.

ПОЗІР!

ПОЗІР!

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ!

„Casa Sete“ de Taufik Beiab

в Прудентополи випродує свої товари з великим опустом. Мож набути всего, що потріба до домашнього вжитку, і що найголовніше, що таго.

Ідїть, бо готово пізніше забракнуть!

Однотипний зклад фотографічний у
Прудентополі.

Atelier Photographico
Americano.

Miguel Kus e Max Heckl

Чи Ви вже знаєте? В Прудентополі при
улиці Dr. Affonso Samargo (напроти поль-
ського клубу) мешкає фотограф. Если хо-
чете мати гарну фотографію своєю, своєю
жінки, дітей або і цілої родини, зайдіть до
него, а одержите.

Праця гарна, точна, скоро — ціни умір-
ювані. Рівнож виконує фотографії в ко-
льор: х, та після бажання побільшає

Мих. Кусь — Макс Гекль.

Прудентополіс

Парана

ШЕВСЬКА — РИМАРСЬКА СПІЛКА
Матвійко — Комицький.

Виконуєть совісно, по дешевих цінах че-
ревики, чоботи, шинелі, після найновішої
моди і з найлучшої шкіри.

Рівнож виконуєть великого рода упряж,
сідла і інші прибори входячі в оберт ри-
маретна.

Приймаєть і замовленя, як такої на скла-
ді до набути в кожній хвилі всякі прибори
і знаряди так з фаху римарського як і
шевського.

Ціни приступні — праця совісна; Мож-
на купувати і гуртовно. Кожний Українець
повинен попірати своїх свідомих Україн-
ців-ремесників. Нині клич всюди: СВІЙ
ДО СВОГО!

Matvyiko & Komnickyi

Prudentopolis

Paraná

ДО ХОРИХ ЛЮДИЙ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ШИРОКОЇ БРАЗИЛІЇ.

Др. Александер Нікольський.

Славний спеціаліст з Європи, теперішній лікар при українським
шпитали в Прудентополі, поручає всім терплячим Українцям так
мущинам, як і жінщинам свої успішні лікарські услуги.

Лічить з найліпшим і найпевнішим успіхом, ревматизм, всякі недуги жолудкові,
недуги утроби, нирок, гемороїди, недуги шкірні, різні затроєня, недугу падачки і т. д.

Коли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним
довірем, а дістане пораду.

На відповідь залучить поштовою марку.

Dr. ALEXANDRE NIKOLSKYI.

Prudentopolis

Paraná

Години урядові від 9 рано до 9 вечер; від 3 до 5 години
пополудни в українським шпитали. (Безплатно для бідних).

Чи Ви вже були коли у склепі
НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого склепу, що его отворив еще
в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті
Іраті, недалеко стациі залізничої.

В його склепі знайде кожний Українець найлучший і найдешевший то
вар. О сім переконаєть кожний, хто вступить в хату Никити Доняка.

Простора сая повна Seccos e Molhados, зелізя, ріжнородна фазенда,
товари споживчі і т. и. — а все по ціні найприступнійшій. Переїзджаю-
чі можуть переносувати, або в бараку, або в саях на горі помешканя. Ті,
що мали до діла зі склепом Н. Доняка, є вдоволені з его товару.

Купую герву-матте і інші продукта кольоніяльні.

До кожного потягу висилаєть власний віз, а в разі потреби винаймаєть фіра
до Прудентополя і кольонії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Doniak — Iraty — Paraná.

CAIXA
POSTAL
246.

BEBIM AS CERVEJAS

Лікар і оператор
Др. МИРОСЛАВ ШЕЛІГОВСКИЙ
Бувший асистент клінік європейських.

CURITYBA, Rua S. Francisco 25.

Лічить після найновішої системи. — Виконує всякі опе-
рації хірургічні.

Посторонних слабих приймає на ліченє і побут у своїй клініці. Лічить
лучами „Roentgena“. Посідає власну лабораторію до бадань хемічних і мі-
кроскопових, та всяких інших бадань крови в слабостях внутренних.

Порада листовно і устно. — Мож розмовитись по українськи.

CURITYBA — Rua S. Francisco № 25. — Paraná — Brazil.

Кравчарня „УКРАЇНА“
Василя Магеровського

Виготовляє всякі убраня від найдо-
розших до найдешевших: плаці, наміт-
ки, маринарки, сподні — взагалі все,
що входить в обем кравецтва.

Всякі роботи виконує скоро, совісно —
після міри, крою і моди.

Ціни найприступнійші.

Українці! Попирайте завсїгди лиш
своїх!

ALFAMATARIA „UCRAINA“
de

Basilio Magerovskyi

Papandua

Sta. Catharina

Оселя Гважувіра — Парана
Бразилія.

Найбільший склеп український.
ІВАНА ШЕРЕМЕТИ.

Поручаєть всім Українцям склеп
свідомого Українця, котрім най-
дуть ся товари споживчі, знаряди до
домашнього вжитку. Хто що потребує
а певно що не пожадуєть, коли спов-
нить обовязок народний:

СВІЙ ДО СВОГО.

Купуєть збіжє і всякі продукта
кольоніяльні.

ANTONIO REBOUÇAS PARANÁ
Riosinho

CASA DO POVO

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО

В АНТОНІЮ РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстар-
ших склепів у цілім муніци-
пію Іраті

Продаю товари ріжнородні — яких
справді хто забажє — ФАЗЕНДА — ЗЕ-
ЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні і
усе, що потрібне до ужитку домаш-
нього і різничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую герву.

На складі КАВА — ЦУКОР — уої
споживчі товари. Капелюхи — стрільні
артикули — окраси зі золота як брошки,
перетені, ланцужки до годинників і т. д.
Чого Вам треба — купите і будете
вдоволені.

Constantino Odreckyi

Antonio Rebouças

Paraná

Український склеп
ХРУНЯ І БРАТА.
в кольонії Вера Гварані.

Продаємо ріжнородні продукта по най-
таньшій ціні.

Купуємо усякі продукта кольоніяльні,
як герву-матте, обручі з тімбо, кору з
брамомуні, віск, масло кури, і т. д.

На складі єсть кава, цукор білий і жов-
тий, сіль мілка і груба, риж, капелюхи сук-
нянні і солом'янні, і т. д.

Chrun & Irmão

Vera Guarany — Paulo Frontim, Paraná.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

Івана Мойси

В Марешаль Малзет

ріг ул. Тараса Шевченка і Др. Франка.

Спродает ріжнородні продукта
по найтаньшій ціні. Купує уся-
кі продукта кольоніяльні, а
найцікавіше, що платить до-
росше як другі склепарі.

ПП. З КОЛЬОНІЇ

В. КУН І СИН

ІПІРАНГА ГВАЖУВІРА ЛАРДНА

Поручаю мій склеп при фа-
бриці КАП ФЛЯШКОВИХ

Чи Ви вже були коли у склепі НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого склепу, що его отворив еще в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті Іраті, недалеко стациі залізничої.

В його склепі знайде кожний Українець найлучший і найдешевший то вар. О сім переконаєсь кожний, хто вступить в хату Никити Доняка. Простора сая повна Seccos e Molhados, зелізя, ріжнородна фазенда, товари споживчі і т. и. — а все по ціні найприступнійшій. Переїзджаючі можуть переночувати, або в бараку, або в саях на горі помешканя. Ті, що мали до діла зі склепом Н. Доняка, є вдоволені з его товару.

Купую герву-матте і инші продукта кольоніяльні.

До кожного потягу висилаєсь власний віз, а в разі потреби випаймаєсь фіра до Прудентополя і кольонії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Doniak — Iraty — Paraná.

CAIXA
POSTAL
246.

BEBEM AS CERVEJAS
DA
ATLANTICA

Atlantica

Luzitana

Curitiba

Porter

TELEPHONE 454.

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ — ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А.
(ул. Ігвассу — Куритиба) ???

ПИВА:
ясні:

Атлантика
Люзитана
Гамбург
Куритибана
Паранаенсе

темні:
Мюнхен
Кульмбах
Демократа
Портер

НАПИТКИ:

Атлянта
Більц

Вода Столова
Женжібре

ГАЗОЗИ з:

Цитрини
Абакаші
Черешень
Малин
Помараньч
Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни!

Роздаємо насіне ячменю за контрактом або продаємо вибіране насіне ячменю!

Сухі дріжджи Атлантики є найлучші і економічні.

Екстракт з солоду, се найлучше лікарство проти нашлю і відновляючий сили.

ХРУНІ І БРАТА,
в кольонії Вера Гварані.

Продаємо ріжнородні продукта по найтаншій ціні.

Купуємо усякі продукта кольоніяльні, як герву-матте, обручі з тімбо, кору з брамомуні, віск, масло кури, і т. д.

На складі єсть кава, цукор білий і жовтий, сіль мілка і груба, риж, капелюхи сукнянні і солом'янні, і т. д.

Chrun & Irmão

Vera Guarany — Paulo Frontin, Paraná.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

Івана Мойси

В Марешаль Маллет

ріг ул. Тараса Шевченка і Др. Франка.

Спродает ріжнородні продукта по найтаншій ціні. Купує усякі продукта кольоніяльні, а найцікавше, що платить доросше як другі склепарі.

ПП. З КОЛЬОНІИ

прошу прийти у мій склеп і спробувати, чи те, що кажу, правду кажу? Я свідомий, що переконаєтесь, що кажу правду!

João Moisa

Marechal Mallet

Paraná

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО
В АНТОНІЮ РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстарших склепів у цілім муніципії Іраті

Продаю товари ріжнородні — яких справді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗЕЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні і усе, що потрібне до ужиткоу домашнього і рільничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую герву.

На складі КАВА — ЦУКОР — усі споживчі товари. Капелюхи — стрільні артикули — окраси зі золота як брошки, перстені, ланцюжки до годинників і т. д. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odreckyi

Antonio Rebouças

Paraná

В. КУН І СИН

ІПРАНГА ГВАЖУВІРА ПАРАНА

Поручаю мій склеп при фабриці КАП ФЛЯШКОВИХ, купую всякі продукта краєві, продаж гуртовна і деталічна.

W. KUHN & FILHO

Guajuvira

Paraná

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

Одрецький — Козакевич

В

ІРАТІ

ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям з Іраті, як і з подальших околиць, наш склеп, який є завжди заосмотрений у найріжноріжнійшій товари так краєві, як і заграничні, найлучшої якості. Великий вибір ріжнородних матерій, боців, капелюхів, вовняних пал, хусток, білого полотна, черевки з фабрики Фаворита, осотові вовняні убраня і многі инші товари галентарійні.

НАЧИНЕ КУХОНЕ — ЗЕЛІЗО.

Має завжди на складі велику скількість: МУКИ пшеничної житної і кукурудзяної, ЦУКОР жовтий і білий. Каву в зернятах і мелена, СІЛЬ НАФТА, ОЛІЙ, ріжнородні ФАРБИ, КОНСЕРВИ, ГОРІВКА з Моретес, напитки краєві і заграничні.

Скупуємо герву — віск і мід

для ПП. Каросників є портера, січки і кукурудзи не брак.

Продаж деталічна і гуртовна

для прибувших залізницею нічліг.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА.

ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

На услуги Шановної Публіки. Телеграфічна адреса: „Kozak“ Iraty.